

TEMA

Model d'estat

Les relacions internacionals han donat lloc a l'ús d'eufemismes per referir-se a alguns estats i justificar el manteniment de relacions diplomàtiques i sobretot comercials. I és que a vegades els negocis no entenen de democràcia.

Democràcies no democràtiques

♦ Josep Maria Buades *

Considerar que tots els ciutadans són iguals en drets polítics va ser una idea revolucionària que va anar quallant a partir de finals del segle XVIII. Emperò, no sempre es va acceptar l'eslògan d'«un home, un vot». Així, a la primera meitat del segle XIX s'imposaren les tesis del liberalisme doctrinari. Segons aquest corrent, la democràcia i la tradició tenien la mateixa legitimitat. Per tant, la Monarquia tenia

dret a exercir el poder executiu, mentre que al parlament li corresponia el poder legislatiu. A més, aquest parlament no s'elegiria per sufragi universal, sinó només per un cens amb els ciutadans més rics, que expressarien la real voluntat de la Nació.

Després de la I Guerra Mundial, els règims corporativistes actualitzarien aquestes nocions. La Nació no estava formada per «individus aïllats», tal i com pretenia el liberalisme, sinó per les corporacions (la família, el municipi, el sindicat vertical, etc.). A través d'elles es manifestava la voluntat del poble. Un

aquest cas «popular», per emmascarar règims totalitaris de partit únic. De manera més suau, el sistema polític instaurat a Mèxic després de la revolució era en realitat una «dictadura perfecta» (Vargas Llosa dixit), en què la democràcia brillava per la seva absència.

Recentment, estan creixent a Europa les democràcies «liberals», on els governants de torn passen per alt les garanties democràtiques, eliminen la separació de poders i organitzen les institucions de l'estat al seu gust. La Rússia de Putin ha marcat un exemple que, malauradament, altres països estan seguint.

cas paradigmàtic va ser el franquisme. Quan, als anys seixanta, la dictadura volgué desfer-se del seu passat feixista, es travestí en «democràcia orgànica», regida per unes institucions que de democràtiques tenien poc o res.

També el comunisme s'apoderà del concepte de democràcia, en

nants de torn passen per alt les garanties democràtiques, eliminen la separació de poders i organitzen les institucions de l'estat al seu gust. La Rússia de Putin ha marcat un exemple que, malauradament, altres països estan seguint.

* Doctor en Història

TEMA

Pel·lícules d'autor

«Dolor i Glòria» narra una sèrie de retrobaments i de records d'un director de cinema en el seu ocàs, on hi són presents els amors, la família, el teatre i el pas del temps des dels anys seixanta fins a l'actualitat. També parla de la impossibilitat de separar la creació de la pròpia vida.

El secret d'Almodóvar és ser un gran narrador

♦ Ainamar Clariana Rodagut *

Després d'haver vist l'última pel·lícula de Pedro Almodóvar, *Dolor y gloria* (2019), una es pregunta com ho ha fet l'autor per crear una obra tan exitosa i reflexiva alhora, capaç de parlar del seu (i del nostre) passat i present, de la seva salut mental i física i, al ma-

teix temps, plantejar qüestions tan significatives per tot ésser humà com la por a la vellesa, el buit de la soledat o la relació entre la identitat personal i la carrera professional. La resposta ja l'he avançat al títol d'aquesta columna: la capacitat de narrar, com li retreu la seva mare fictícia, i fer-ho tan bé. Perquè no només es tracta de contar una història, sinó de contar la pròpia història, però de forma tan íntima i transgressora que es pot parlar

gú s'escandalitza, la llibertat narrativa és un tret característic del seu estil. Un estil tan personal que tot i anar endavant i enrere dins la narració, introduir personatges com si formessin part de capítols que després desapareixeran, ficar animacions o títols peregrins senyalant assignatures d'escola, d'una manera o una altra tot acaba per harmonitzar-se.

d'autoficció —reflexiona la pel·lícula sobre si mateixa—. Perquè, entre d'altres, conté la presència intermitent de l'abisme, per nomenar d'alguna forma tots aquells moments claus i embrancats dintre del més profund de nosaltres mateixes i tan constituents. Però encara n'hi ha més, Almodóvar es pren les llicències narratives que vol (com que la mare interpretada per Penélope Cruz tingui els ulls marrons i blaus quan l'actua Julieta Serrano) i nin-

Això i més, perquè encara que manca de pedanteria, l'obra s'endevina com una autoreflexió (amb tot el pes que tindria si fos un assaig) en clau tragicòmica, però sense pretensions de donar una resposta universal. I aquest exercici de sinceritat tan proper, no podem fer més que celebrar-lo.

* Doctora en Humanitats, Teoria i Estètica de les Arts per la Universitat Pompeu Fabra.

TEMA

Reduir l'impacte climàtic

Els científics creuen que els virus oceànics poden ser útils per comprendre el canvi climàtic ja que probablement impulsen la 'bomba de carboni' que mitiga l'impacte de l'home. El treball es basa en les dades recollides durant l'expedició Tara Oceans, duta a terme entre 2009 i 2013

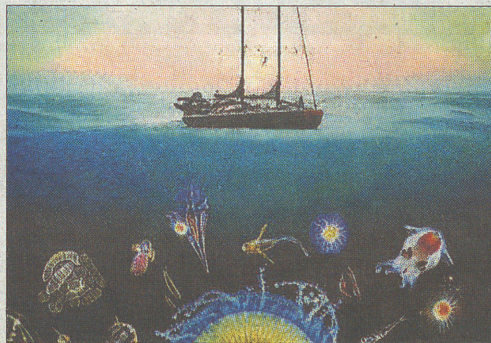
Virus i oceans

♦ Jordi Reina Prieto *

Que l'aigua fos l'origen de la vida al planeta no sembla res de nou, tampoc que el mar fos el bressol de l'evolució biològica que va donar lloc a la vida a la terra. Però que els mars i oceans siguin el reservori natural de la biodiversitat genètica com a conseqüència de la immensitat de virus que conté, és una cosa que s'intuïa i que ara s'ha demostrat.

La quantitat de virus que contenen els oceans és impossible de calcular, però si és evident que en ells es conté tota la història i el futur de l'evolució de les espècies. Es constitueixen amb els elements biològics i genètics més abundants d'aquest ecosistema i pertanyen com a mínim a més de 500.000 espècies genètiques diferents, de les quals un 90% d'ells són desconegudes. Aquests virus constitueixen el banc genètic universal (la biblioteca de gens més gran del planeta) i en ells es van trobant la quasi totalitat de

les respostes als problemes biològics del planeta. Malgrat aquesta abundància i gràcies al seu petit tamany, aquests virus només representen el 5% de tota la massa viva oceànica.

Els virus dels oceans s'encarreguen de metabolitzar la meitat del diòxid de carboni que emeten els humans a l'atmosfera i d'aquesta manera esmorteixen el canvi climàtic. S'ha observat que no es distribueixen de manera ho-

mogènia pels mars de manera que s'acumulen preferentment en les zones temperades i especialment a l'Àrtic. És possible que aquesta distribució obeeixi a les condicions canviants del planeta amb el desglaç continu dels pols que afavoreix la proliferació d'aquestes masses víriques.

Quan ens submergim al mar per nedar estem empassant part de l'aigua i amb ella milions de virus i gens desconeguts que podrien interactuar amb el nostre genoma. És possible que al llarg de la història evolutiva de les espècies aquests virus oceànics hagin participat activament en configurar adaptacions climàtiques de les espècies terrestres.

* Professor de Virologia de l'Hospital Universitari Son Espases